

Hashem Deserves Our Patience

פרקי אבות – פרק ה

תשע"ז

(1) פרקי אבות – פרק ה, משנה ב

עשרה דורות מאדם ועד נוח, להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין לפניו, עד שהביא עליהם את מי המבול.
עשרה דורות מנוח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין, עד שבא אברהם אבינו וקיבל שכר כולם.

(2) תפארת ישראל – יכין, אות ה

דאע"ג דבי"ג מדות כבר כתיב שהקב"ה ארך אפים. עכ"פ לא ידענו עד כמה דורות הוא מאריך אף, להכי קמ"ל בסדר הדורות ההם, שרק עד י' דורות מאריך אפו אולי ישובו. [ואילה"ק הרי כתיב פוקד עון אבות וגוי' על שלשים ורבעים, והרי זה מיירי בשאוחזין מעשה אבותיהן בידיהן [כסנהדרין כ"ז ב']. נ"ל דהכא דהיה תלוי בזה תשחתת כל העולם שאני]:

(3) תומר דבורה – פרק א

הא' - מי א-ל כמוף (מיכה ז, יח)

מורה על היות הקדוש ברוך הוא מלך נעלב, סובל עלבון מה שלא יכילהו רעיון. הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם נזון ומתקין מכח עליון השופע עליו, והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו, עם היות שהאדם חטא בכח ההוא לא מנעו ממנו כלל אלא סובל הקדוש ברוך הוא עלבון כזה להיות משפיע בו כח תנועות אבריו, והוא מוציא אותו כח באותו רגע בחטא ועון ומכעיס והקדוש ברוך הוא סובל. ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב ההוא ח"ו שהרי בכחו ברגע כמימרא ליבש ידיו ורגליו כעין שעשה לירבעם, ועם כל זאת שהכח בידו להחזיר הכח הנשפע ההוא והיה לו לומר כיון שאתה חטא נגדי תחטא בשלך לא בשלי, לא מפני זה מנע טובו מן האדם אלא סבל עלבון, והשפיע הכח והטיב לאדם טובו. הרי זה עלבון וסבלנות מה שלא יספר ועל זה קוראים מלאכי השרת להקדוש ברוך הוא מלך עלוב והינו אומרו מי אל כמוך, אתה אל בעל חסד המטיב, אל בעל כח לנקם ולאסוף את שלך, ועם כל זאת אתה סובל ונעלב עד לשוב בתשובה. הרי זו מדה שצריך האדם להתנהג בה רצוני הסבלנות וכן היותו נעלב אפלו למדרגה זו ועם כל זאת לא יאסוף טובתו מן המקבל:

(4) קהלת – פרק ג, פסוק א

לכל זמן; ועת לכל חפץ, תחת השמים.

(5) מסכת ברכות דף סד. (ע"פ הגדה בלילה שירה עמי, עמ' ט)

אמר רבי אבין הלוי: כל הדוחק את השעה - שעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה - שעה נדחת מפניו...

ש-ע-ה

ר-ס-ד = ס-ד

(6) ארץ צבי – פרשת ויצא (ר' ארי' צבי פרומר הי"ד, אבד"ק קוז'יגלוב)

ושמעתי עובדא שהרה"ק מוורקא זצ"ל אסף פעם מעות לקנות נעלים בשביל השמש שלו, והשמש לא ידע מזה. וכאשר נאסף כל הכסף, גנבם השמש. ואמר לו הרה"ק זצ"ל, ראה טיפש, אם היית ממתין קצת היו לך אותן המעות בהיתר, ע"כ שמעתי.

7) Festival of Freedom: Essays on Pesach and the Haggadah, pg 97 (Rav Joseph B. Soloveitchik zt"l)-

The path of the Jew is neither a straight road nor an easy one; it twists and turns, up and down, over seas and deserts. True, in the end, the Holy One kept His promise and "calculated the end" of the bondage. God ultimately took our forefathers out of Egypt, but in the beginning, the choosing of Abraham was by the *Makom* and the realization of His promise was hidden from view.

"The Jew has taught me how to wait"—so wrote the famous playwright Henrik Ibsen, a gentile and a very sensitive person (*Peer Gynt* [1867], act 4). This is the greatness of our people. Waiting is the art a Jew knows best; no other nation knows how to wait like the Jew. "Next year in Jerusalem!" "This year, we are here; next year—in the land of Israel!" "This year, we are slaves; next year—free men!" This is a characteristic trait of the Jew. The Messiah is a little slow in coming; nevertheless we are still waiting. If he knocks on our door, we will open it for him.

8) שמות – פרק ה, פסוק כב – פרק ו, פסוק א (דרשות "קול בן לוי" [מבעל ערוך השלחן])
 כב וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל ד', וַיֹּאמֶר: אֲדֹנָי, לָמָּה הִרְעִיתָהּ לָעַם הַזֶּה, לָמָּה זֶה שְׁלַחְתָּנִי.
 כג וּמֵאֵז בְּאֵתִי אֶל פְּרַעֲה, לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ, הֲרַע, לָעַם הַזֶּה; וְהִצַּל לֹא הִצַּלְתָּ, אֶת-עַמְּךָ.
 א וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה, עֲתָה תִּרְאֶה אֲשֶׁר אֲעֲשֶׂה לְפְרַעֲה: כִּי בְּיַד חֲזָקָה, יִשְׁלַחֶם, וּבְיַד חֲזָקָה, יִגְרָשֶׁם מֵאֶרְצוֹ.

9) תוספות יום טוב – אבות, פרק ה, משנה ב
 ומד"ש פי' בשם הר"ר יונה שמודיע שכמו שלבסוף גמולם שילם להם. שהביא עליהם את מי המבול. כך עוד הנה ימים באים ישלם להם כפעלם ויושיענו ויגאלנו במהרה בימינו אמן:

10) תהלים – פרק צ, פסוק טו
 שְׁמַחְנוּ, כִּימֹת עֲנִיתָנוּ: שְׁנוֹת רָאינוּ רָעָה.